

TEZA:

Ukończenie przez radcę prawnego studiów podyplomowych o charakterze nieprawniczym, mających na celu zdobycie tytułu Executive Master of Business Administration (MBA) nie może zostać uznane za wypełnienie obowiązku doskonalenia zawodowego.

WO-128/22**ORZECZENIE****z dnia 9 listopada 2022 roku****Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:**

Przewodniczący: S WSD Piotr Karwat

Sędziowie: S WSD Adam Lonty

S WSD Dariusz Smejda /sprawozdawca/

Protokolant: Justyna Kosińska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krzysztofa Żmudy po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2022 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego J.F. (...) obwinionego o to, że:

1. w okresie od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku w IV cyklu szkoleniowym nie wypełnił obowiązku doskonalenia zawodowego, nie uzyskując żadnego punktu z wymaganej minimalnej liczby 40 punktów szkoleniowych,
2. nie stawiał się w Okręgowej Izbie Radców Prawnych ul. (...) w dniu 21 października 2021 roku na wezwanie Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP celem ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów i złożenia wyjaśnień w toczącym się postępowaniu dyscyplinarnym, sygn. akt Rz.D.75/21 i nie usprawiedliwił swojej nieobecności,

tj. o czyny z art. 64 ust.1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 14 ust. 2 i art. 61 ust. 2 oraz 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w zw. z § 7 ust. 1 w zw. z § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. (tekst jednolity ogłoszony Uchwałą Nr 295/X/2018 Prezydium Krajowej Rady

Radców Prawnych z dnia 12 lipca 2018 r.),

na skutek odwołania wniesionego przez Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP z dnia 18 marca 2022 r., wydanego w sprawie o sygn. akt: OSD/1/22, na niekorzyść obwinionego:

1. zmienia punkt 1. zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że na podstawie art. 64 ust 1 i art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wymierza obwinionemu radcy prawnemu karę pieniężną w wysokości 3 900 zł (słownie: trzy tysiące dziewięćset złotych);
2. uchyla pkt 3. zaskarżonego orzeczenia;
3. w pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy;
4. zasądza od obwinionego koszty postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej wysokości 1 800 zł (słownie: jeden tysiąc osiemset złotych) płatne na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych Warszawie.

UZASADNIENIE

W dniu 3 lutego 2022 roku Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych wniósł do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (dalej także „OSD”) wniosek o ukaranie radcy prawnego J. F. za popełnienie deliktów dyscyplinarnych określonych w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych (dalej także: „u.r.pr.”) w związku z art. 14 ust. 2 i art. 61 ust. 2 oraz art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej także: „KERP”) w związku z art. §7 i § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, stanowiącego załącznik do Uchwały nr 103/IX/2015KRRP z dnia 11 grudnia 2015 roku w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku (dalej także: „Regulamin”, tekst jednolity ogłoszony Uchwałą Nr 295/X/2018 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 12 lipca 2018 r.) przez to, że nie uzyskał żadnego z wymaganych co najmniej 40 (czterdziestu) punktów szkoleniowych w cyklu szkoleniowym przypadającym na lata 2018-2020.

Obwiniony w odpowiedzi na wniosek, w ramach wyjaśnień, przedłożył kserokopię świadectwa ukończenia II- semestralnych studiów podyplomowych (MBA) Collegium Humanum - Szkoły Głównej Menedżerskiej z dnia 21 czerwca 2020 roku wraz z wykazem przedmiotów oraz liczbą godzin wykładowych, praktycznych i egzaminacyjnych, wyrażając jednocześnie nadzieję na uznanie, iż we wskazanym okresie szkoleniowym wypełnił ciążący na nim obowiązek podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W toku czynności sprawdzających Rzecznik Dyscyplinarny OIRP zwrócił się do Wicedziekan Rady OIRP z zapytaniem, czy z tytułu ukończenia studiów podyplomowych, których świadectwo r.pr. J. F. przedłożył, przysługują punkty, a jeśli tak, to w jakiej ilości. Wicedziekan Rady, w oparciu m.in. o informacje na temat tychże studiów podyplomowych uzyskane ze strony internetowej Uczelni, udzieliła Rzecznikowi Dyscyplinarnemu odpowiedzi negatywnej, wskazując, iż studia te nie są studiami z zakresu prawa, lecz z zakresu uzyskania kwalifikacji menedżerskich. Ponadto wskazała, iż zakres przedmiotowy studiów zawiera wprawdzie pewne elementy regulacji prawnych, są one jednak związane stricte z kwalifikacjami menedżera. Tym samym nie potwierdziła uzyskania przez obwinionego jakichkolwiek punktów szkoleniowych na podstawie przedłożonego świadectwa.

Obwiniony wezwany przez Rzecznika Dyscyplinarnego w celu przedstawienia mu zarzutów i do złożenia wyjaśnień nie stawił się w dniu 21 października 2021 roku w siedzibie OIRP i nie usprawiedliwił swojej nieobecności. W kolejnym terminie, wyznaczonym na 19 listopada 2021 roku, obwiniony także się nie stawił, w piśmie skierowanym do Rzecznika Dyscyplinarnego zażądał sporządzenia pisemnego uzasadnienia postanowienia o przedstawieniu mu zarzutów. Skutkiem czego w dniu 19 listopada 2021 roku Rzecznik Dyscyplinarny wydał postanowienie o uzupełnieniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów i sporządził pisemne uzasadnienie przedmiotowego postanowienia w dniu 3 grudnia 2021 roku.

OSD rozpoznał wniosek o ukaranie na rozprawie w dniu 18 marca 2022 roku. Obwiniony w dniu rozprawy przesłał drogą mailową swoje stanowisko w sprawie, podtrzymał w całości wyjaśnienia złożone na piśmie. OSD orzeczeniem z dnia 18 marca 2022 roku w sprawie (sygn. akt OSD/1/22) uznał obwinionego racę prawnego za winnego wszystkich zarzucanych mu we wniosku o ukaranie przewinień dyscyplinarnych, tj. naruszających art. 64 ust.1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 14 ust. 2 i art. 61 ust. 2 oraz 62 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w zw. z § 7 ust. 1 w zw. z § 11 Regulaminu zasad wypełniania

obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. i za to, na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 1 u.r.pr. w związku z art. 74¹ pkt 1 u.r.pr.:

- za czyn opisany w punkcie 1. wniosku o ukaranie wymierzył obwinionemu - karę upomnienia,
- za czyn opisany w punkcie 2. wniosku - karę upomnienia,
- na podstawie art. 65¹ ust. 1 u.r.pr. orzeczone w pkt. 1 i 2 jednostkowe kary upomnienia połączył, wymierzając w punkcie 3. orzeczenia karę łączną upomnienia.

nadto na podstawie art. 70⁶ ust. 2 i 3 u.r.pr. zasądził od obwinionego na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 1.434 zł.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

Obwiniony nie uzyskał żadnego, z wymaganych dla okresu rozliczeniowego 2018-2020 roku, punktu szkoleniowego. Obwiniony nie korzystał w tym czasie z możliwości indywidualnego ograniczenia albo wyłączenia obowiązku szkolenia. Obwiniony nie był wcześniej karany dyscyplinarnie. Powyższy stan faktyczny OSD ustalił na podstawie pisemnych wyjaśnień obwinionego i zgromadzonych w sprawie dokumentów, w tym pism Wicedziekan OIRP (k. 6-7, 15). Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych na podstawie powyższych ustaleń faktycznych, zważył: Obowiązek stałego doskonalenia oraz uczestnictwa w szkoleniach zawodowych na podstawie przepisów samorządowych wynika z art. 14 ust. 1 i 2 KERP. Z kolei obowiązek stosowania się do uchwał organów samorządu ma podstawę w art. 61 ust. 2 KERP. W związku z tym zaniechanie obwinionego w zakresie realizacji obowiązku doskonalenia zawodowego stanowi naruszenie przepisów KERP, co podlega odpowiedzialności na podstawie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych. Zgodnie z § 7 ust. 1 Regulaminu, w okresie rozliczeniowym 2018-2020, obwiniony miał obowiązek odbycia szkoleń zawodowych lub innych form doskonalenia dla zgromadzenia minimum 40 punktów rozliczeniowych, ale obowiązku tego nie wykonał. Tym samym nie wywiązał się z obowiązku doskonalenia w rozumieniu § 11 Regulaminu. OSD uznał, że nie zaistniały okoliczności usprawiedliwiające zaniechanie obwinionego w zakresie obowiązku szkoleniowego, tzn. czyn, którego się dopuścił, nie wynikał z przyczyn od obwinionego niezależnych i trudności niemożliwych, oceniając rzecz racjonalnie, do przewyższenia. Dokonując oceny zachowania obwinionego Sąd w pierwszej kolejności rozstrzygnął czy przedstawiony dyplom ukończenia w 2020 roku II-semestralnych studiów podyplomowych z zakresu Executive Master of Business Administration (MBA) w Collegium

Humanum w Szkole Głównej Menedżerskiej stanowił podstawę do zaliczenia obwinionemu punktów w ramach wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego radców prawnych. Zgodnie § 4 ust.1 Regulaminu:

Wypełnianie obowiązku doskonalenia zawodowego odbywa się poprzez:

- 1) udział w charakterze słuchacza, uczestnika, prowadzącego zajęcia, wykładowcy oraz opracowującego materiał szkoleniowy w formach doskonalenia zawodowego określonych w § 3 z zakresu prawa , a także nauki prawniczego języka obcego, z wyłączeniem prowadzenia zajęć przeznaczonych wyłącznie dla uczestników, którzy nie są członkami samorządów zawodowych prawników;
- 2) ukończenie studiów doktoranckich lub podyplomowych z zakresu prawa ;
- 3) publikowanie książek i komentarzy z zakresu prawa oraz glos;
- 4) uczestnictwo w szkoleniach i zajęciach warsztatowych poświęconych doskonaleniu umiejętności miękkich w szczególności dotyczących komunikacji z klientem, współdziałania w zespole, alternatywnych metod rozwiązywania sporów, zarządzania konfliktem, zarządzania kancelarią, marketingu usług prawniczych, negocjacji lub retoryki,
- 5) sprawowania patronatu.

Zgodnie z § 6 ust.1 pkt 3) Regulaminu ustala się następujące liczby punktów szkoleniowych: 20 punktów za ukończenie studiów doktoranckich lub podyplomowych z zakresu prawa. Regulamin określa podmioty, które mogą być organizatorami szkoleń: § 12.1 Organizatorami form doskonalenia zawodowego, za które przysługują punkty szkoleniowe, oprócz organów samorządu radców prawnych mogą być:

- 1) inne samorzady zawodowe prawników;
- 2) uniwersytety i inne szkoły wyższe;
- 3) krajowe i międzynarodowe organizacje zrzeszające prawników;
- 4) podmioty organizujące szkolenia dla zatrudnionych lub współpracujących z nimi radców prawnych;
- 5) podmioty specjalizujące się w organizacji form doskonalenia zawodowego dla prawników.

W Regulaminie przewidziano więc, że jedynie ukończenie studiów podyplomowych z zakresu prawa umożliwi zaliczenie w poczet obowiązku doskonalenia zawodowego i tym samym przyznanie punktów szkoleniowych.

Należy zwrócić uwagę na analogiczne zastrzeżenia przy innych formach doskonalenia zawodowego wskazanych w Regulaminie tj.

-udział w charakterze słuchacza, uczestnika, prowadzącego zajęcia, wykładowcy oraz opracowujący materiał szkoleniowy z zakresu prawa,

-publikowanie książek i komentarzy z zakresu prawa.

Powyższe oznacza, że możliwość zaliczenia studiów podyplomowych w ramach obowiązku doskonalenia zawodowego warunkowana jest tym, że powinny to być studia o kierunku prawniczym, o czym może świadczyć nazwa kierunku studiów, ewentualnie w razie wątpliwości tematyka przeważającej części zajęć. W związku z powyższym stwierdzić należy, że umieszczenie w programie studiów jednostkowych zajęć z zakresu prawa nie przesądza o tym, że całe studia należy traktować jako studia z zakresu prawa, jako studia prawnicze. Bez znaczenia pozostała zatem okoliczność, że w programie studiów przewidziano przedmioty z zakresu prawa, gdyż tematyka poszczególnych zajęć nie przesądza o możliwości zakwalifikowania całych studiów jako prawnicze. Według danych uwidocznionych na stronie internetowej Collegim Humanum:

„Executive MBA są przeznaczone dla kadry kierowniczej wyższego szczebla, członków organów statutowych spółek prawa handlowego i skarbu państwa, dyrektorów spółek handlowych, menedżerów lub tych, którzy chcą zajmować stanowiska kierownicze, w celu jak najlepszego wykorzystania ich wiedzy oraz umiejętności w różnych dziedzinach biznesu. Moduły programu Executive MBA wynikają z potrzeb praktyki menedżerskiej i realizowane są przez wybitnych i doświadczonych praktyków z Polski i zagranicy w systemie case study” (<https://emba-warszawa.pl/>).

Z powyższego opisu studiów podyplomowych ukończonych przez obwinionego jak i nazwy kierunku studiów: Executive Master of Business Administration (MBA), nie wynikało więc, aby były to studia prawnicze. W związku z tym fakt, że w programie studiów ukończonych przez obwinionego zostały przewidziane zajęcia, które mogły zawierać elementy prawa (np. Trade law, Corporate governance, Legal liability od CEO CFO and Members of the Board), nie stanowiło o tym, że całe studia podyplomowe były studiami prawniczymi. Z opisu studiów wynika, że były to studia menedżerskie a większość przedmiotów ukierunkowanych było na doskonalenie wiedzy i

umiejętności związanych z sprawowaniem funkcji kierowniczych, zarządzaniem zespołem pracowników. Oceniając zarzucane obwinionemu zachowanie na tle powyższych ustaleń i regulacji prawnych, OSD stwierdził, iż nie zrealizował on obowiązku nałożonego przez naczelny organ samorządu zawodowego. Faktem jest, że obwiniony ukończył studia podyplomowe, jednakże nie były to studia „z zakresu prawa”, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 Regulaminu.

Odnosząc się do drugiego z zarzucanych czynów tj. niestawiennictwa przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym celem ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu mu zarzutów i złożenia wyjaśnień w toczącym się postępowaniu dyscyplinarnym, OSD wskazał, że zgodnie z art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, radca prawny wezwany przez m.in. rzecznika dyscyplinarnego lub jego zastępcę, obowiązany jest stawić się w wyznaczonym terminie, a w razie zaistnienia przeszkody usprawiedliwić niestawiennictwo. Obwiniony radca prawny J. F. wezwany do stawienia się w dniu 21 października 2021 r. na godz. 10:00 w siedzibie Okręgowej Izby Radców Prawnych nie stawił się na wezwanie. Jak wynika z akt sprawy w dniu wyznaczonym, o godz. 9:59, poinformował drogą e-mail, że nie będzie mógł w tym dniu stawić się w Izbie z powodów służbowych. Jednakże obwiniony nie dołączył do wiadomości e-mail, jak i nie przedstawił w okresie późniejszym żadnych dokumentów celem usprawiedliwienia swojej nieobecności. Zdaniem Sądu przepis art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego nie pozostawia wątpliwości, że radca prawny wezwany przez organy OIRP, w tym przez Rzecznika Dyscyplinarnego, obowiązany jest stawić się w wyznaczonym terminie, a w razie zaistnienia przeszkody usprawiedliwić niestawiennictwo. Art. 68³ u.r.pr. określa natomiast, że niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego wymaga należytego usprawiedliwienia nieobecności. Jak wskazuje art. 68³ ust. 5 u.r.pr., należyte usprawiedliwienie niestawiennictwa obwinionego lub jego obrońcy na rozprawie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego wymaga wskazania lub uprawdopodobnienia wyjątkowych przyczyn zaś w przypadku choroby - przedstawienia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu prowadzącego postępowanie. „Należyte usprawiedliwienie niestawiennictwa musi więc wskazywać przyczyny niestawiennictwa, które mają mieć charakter wyjątkowych przyczyn. Te wyjątkowe przyczyny mogą być spowodowane np. działaniem siły wyższej, będą to przyczyny nagłe, niespodziewane, niezależne od obwinionego lub jego obrońcy. Natomiast usprawiedliwić przyczyny niestawiennictwa można w każdy sposób, który spowoduje, że zaistnienie wskazanej okoliczności (faktu), stanowiącej tę przyczynę niestawiennictwa jest prawdopodobne i pozwoli organowi zweryfikować twierdzenia obwinionego lub obrońcy. Uprawdopodobnić przyczynę można przez np. przedstawienie

dokumentów, zaświadczenia, pisemnego oświadczenia, czy informacji, ogłoszenia, notatki, artykułu z gazety. Natomiast jeśli podstawą usprawiedliwienia niestawiennictwa jest choroba obwinionego lub obrońcy, to wymagane jest przedstawienie zaświadczenia lekarskiego, które potwierdzi niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu prowadzącego postępowanie" (Ustawa o radcach prawnych. Komentarz. pod red. T. Schefflera). W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego niedołączenie przez obwinionego radcę prawnego J. F. jakichkolwiek dokumentów potwierdzających niemożność stawiennictwa, jak i brak szczegółowego uzasadnienia przyczyn tej niemożności stawiennictwa na wezwanie Rzecznika Dyscyplinarnego uniemożliwiło ich zweryfikowanie. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny podzielił więc stanowisko Rzecznika Dyscyplinarnego, że obwiniony radca prawny J. F. nie usprawiedliwił należycie swojego niestawiennictwa. Takie zachowanie zatem stanowiło podstawę do uznania, że obwiniony radca prawny dopuścił się przewinienia z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 75 z późn. zm.) w związku z art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. W świetle powyższego w toku postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym potwierdzone zostały zarzuty stawiane obwinionemu, co skutkowało rozstrzygnięciem zawartym w sentencji orzeczenia. Odnośnie wymiaru orzeczonej kary, Sąd uznał, że kara upomnienia w realiach sprawy będzie odpowiednią. Sąd wymierzając obwinionemu kary upomnienia za poszczególne przewinienia oraz w konsekwencji łączną karę upomnienia wziął pod uwagę przede wszystkim dotychczasową niekaralność obwinionego. Sąd doszedł do przekonania, że wymierzona kara spełni swoją funkcję prewencji szczególnej tj. samo doświadczenie kary ukształtuje przyszłe zachowanie obwinionego w ten sposób, że w przyszłości nie popełni podobnych deliktów.

W sprawie kosztów postępowania OSD orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 i 3 u.r.pr. zgodnie z którymi zryczałtowane koszty postępowania ponosi obwiniony, jeżeli został skazany.

Od orzeczenia OSD z dnia 18 marca 2022 roku, sygn. akt OSD/1/22, doręzonego z uzasadnieniem Rzecznikowi Dyscyplinarnemu w dniu 21 kwietnia 2022 roku, odwołanie na niekorzyść obwinionego, w części rozstrzygnięcia dotyczącego orzeczonej kary, w dniu 05 maja 2022 roku, wniósł Rzecznik Dyscyplinarny OIRP , zarzucając orzeczeniu rażącą niewspółmierność wymierzonej obwinionemu kary w postaci kary upomnienia za pierwszy z zarzuconych deliktów dyscyplinarnych oraz kary łącznej upomnienia, w sytuacji gdy stopień zawinienia i stopień społecznej szkodliwości czynu, a także wzgląd na społeczne poczucie

sprawiedliwości i konieczność realizacji celów zapobiegawczych w stosunku do obwinionego, uzasadniają wymierzenie za czyn określony w punkcie 1. orzeczenia kary surowszej. Mając na względzie postawiony wyżej zarzut, Rzecznik Dyscyplinary wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez: uchylenie orzeczenia o karze łącznej, wymierzenie obwinionemu za czyn określony z punkcie 1. orzeczenia w miejsce kary upomnienia - kary pieniężnej w wysokości półtorakrotności minimalnego wynagrodzenia, obowiązującego w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, tj. w kwocie 3.900 zł, zaś w pozostałym zakresie o utrzymanie orzeczenia w mocy.

Wyższy Sąd Dyscyplinary Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, zważył, co następuje:

Wyższy Sąd Dyscyplinary Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie (dalej także; „WSD”) przyjął za własne ustalenia OSD co do stanu faktycznego. Zaznaczyć należy, iż poczynione przez OSD ustalenia faktyczne nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie stanowiły przedmiotu zarzutów odwołania. W zakresie podstawy materialnoprawnej zarzutu postawionemu obwinionemu wyjaśnić należy, że obowiązek doskonalenia zawodowego, jako ich obowiązek o charakterze zawodowym wynika z przepisów rangi ustawowej. Podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego są przepisy ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2018, poz. 2115 ze zm., u.r.pr.), a przede wszystkim art. 64 tej ustawy, w którym określono, jakie zachowania radców prawnych i aplikantów radcowskich uznawane są za delikty dyscyplinarne. Stosownie do art. 64 ust. 1 u.r.pr. radca prawny odpowiadać może dyscyplinarnie za czyny sprzeczne m.in. z zasadami etyki radcy prawnego. Z kolei zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 KERP radca prawny ma obowiązek dbać o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne i jest obowiązany brać udział w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu.

Na podstawie art. 60 pkt 8 lit. h u.r.pr. Krajowa Rada Radców Prawnych Uchwałą Nr 103/IX/2015 z dnia 11 grudnia 2015 roku uchwaliła „Regulamin zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku”. Według § 7 ust. 1 Regulaminu obowiązek doskonalenia zawodowego uważa się za wypełniony, jeżeli w każdym cyklu szkoleniowym radca prawny uzyska minimalną liczbę 40 punktów szkoleniowych. W myśl postanowień § 7 ust. 2 Regulaminu, radcowie prawni wpisani na listę radców prawnych w trakcie cyklu szkoleniowego, są zobowiązani do uzyskania punktów szkoleniowych w liczbie proporcjonalnej do okresu

pozostałego do końca tego cyklu, liczonego w pełnych miesiącach kalendarzowych począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek doskonalenia zawodowego. § 11 Regulaminu wskazuje, że nieuzyskanie przez radcę prawnego minimalnej liczby punktów szkoleniowych jest równoznaczne z niewypełnieniem obowiązku doskonalenia zawodowego. Zwolnienie z obowiązku doskonalenia zawodowego szczegółowe opisane są w § 7 ust. 3 Regulaminu i dotyczą wyłącznie radców prawnych niewykonujących zawodu i będących jednocześnie emerytami, rencistami lub pobierającymi świadczenie przedemerytalne.

Nadmienić należy następnie, że obwiniony nie uzyskał żadnego z 40 wymaganych w danym cyklu szkoleniowym punktów, choć okoliczności, które na swoją obronę powołuje, po pierwsze - nie dotyczą całego cyklu szkoleniowego trwającego przecież od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2020 roku (trzy lata), a odbyte przez niego studia podyplomowe trwały jedynie II-semester, po drugie słusznie nie mogłyby być one uznane za wykonanie obowiązku szkoleniowego ze względu na ich charakter stricte nieprawniczy. Nawet bowiem w przypadku, gdyby wniosek obwinionego o uznanie przedmiotowych studiów podyplomowych MBA okazał się słuszny, obwiniony i tak uchybił obowiązkowi doskonalenia zawodowego we wskazanym okresie. W przypadku bowiem odbycia studiów podyplomowych z zakresu prawa przez radcę prawnego przysługuje mu 20 punktów szkoleniowych (§ 6 ust. 1 pkt 3 Regulaminu). Stopień zawinienia obwinionego radcy prawnego nie może być z tego powodu, że podejmował jakiegokolwiek starania edukacyjne, oceniany łagodniej. Funkcja prewencji ogólnej kary nie może mieć dominującego znaczenia przy wymiarze kary, a korzystanie przez radców prawnych z możliwości bezpłatnych szkoleń organizowanych przez samorząd radcowski w celu realizacji obowiązku doskonalenia zawodowego nie jest przymusowe. Tym samym względy wyłącznie takie, jak te opisane w uzasadnieniu orzeczenia OSD (dotychczasowa niekaralność obwinionego), nie mogą wpływać na złagodzenie wymiaru kary ani powodować jej lakonicznego uzasadnienia, odwołującego się do określenia, że jest ona „odpowiednia”.

Trafne okazały się zarzuty odwołania w zakresie, w jakim Rzecznik Dyscyplinarny OIRP wywodzi, iż zachodzi rażąca niewspółmierność kary w stosunku do charakteru deliktu, całości stwierdzonych okoliczności faktycznych i samej postawy obwinionego. WSD podziela stanowisko odwołującego Rzecznika, iż karą współmierną i sprawiedliwą jest tylko kara wymierzona z uwzględnieniem wszystkich dyrektyw wymiaru kary i wszystkich okoliczności obciążających i łagodzących. Porównanie zaś przewinienia dyscyplinarnego, polegającego na niewypełnieniu obowiązku doskonalenia zawodowego poprzez nieuzyskanie żadnego punktu z 40 wymaganych w trzyletnim cyklu szkoleniowym, z wymierzoną za ten czyn karą upomnienia, musi powodować

oczywiste przekonanie, że jest to kara, która narusza poczucie sprawiedliwości i nie realizuje w sposób wystarczający celów kary. WSD w tym zakresie wskazuje, że wymierzona kara upomnienia jest rażąca niska i nieadekwatna do popełnionego przez obwinionego czynu. WSD stoi ponadto na stanowisku, że rezygnacja z udziału w szkoleniach organizowanych przez organy samorządu radcowskiego oznacza marnotrawienie przez uchylających się od wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego wspólnego wysiłku organizacyjnego i finansowego samorządu.

Zdaniem WSD, Sąd Dyscyplinarny I instancji nie wyjaśnił w sposób szczegółowy wszystkich motywów, którymi kierował się przy wymierzaniu kary. Uzasadnienie orzeczenia w odniesieniu do wymiaru kary, jak już wskazano, jest lakoniczne i sprowadza się do konstatacji, że OSD „wziął pod uwagę przede wszystkim dotychczasową niekaralność obwinionego.” Obwiniony nie przejawiał przy tym żadnej inicjatywy, by wykazać jakiegokolwiek okoliczności uniemożliwiającej, czy utrudniającej mu wypełnienie ciężącego na nim obowiązku szkoleniowego. WSD na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego także zauważa, iż obwiniony nie był zainteresowany faktem, czy wypełnił obowiązek doskonalenia zawodowego, gdyż dopiero na etapie postępowania dyscyplinarnego, w odpowiedzi na wezwanie Rzecznika Dyscyplinarnego do złożenia wyjaśnień, w dniu 9 sierpnia 2021 r. przedłożył świadectwo ukończenia studiów podyplomowych sprzed ponad roku i to po zakończeniu kwestionowanego cyklu szkoleniowego. Jak słusznie zauważa odwołujący przedłożenie świadectwa ukończenia studiów niezwłocznie po jego uzyskaniu, mogło pozwolić na wcześniejsze ustalenie, czy zaliczone zostaną mu z tego tytułu punkty i ewentualnie w jakim wymiarze, a pozostały do końca cyklu szkoleniowego czas, pozwoliłby na uzyskanie wymaganej minimalnej liczby punktów i tym samym wypełnienie obowiązku doskonalenia zawodowego w różnych dogodnych dla obwinionego terminach i formach.

W związku z powyższym, WSD zmienił zaskarżone orzeczenie, stwierdzając, że w zaistniałych okolicznościach, przy uwzględnieniu stanu faktycznego i trafnych zarzutów odwołania, karą adekwatną dla obwinionego będzie kara pieniężna przewidziana w art. 65 ust. 1 pkt 3 u.r.pr. Zauważyć należy, iż taka kara, wskazująca obwinionemu na niewłaściwe podejście do obowiązku doskonalenia zawodowego, powinna zmobilizować go do realizacji tego obowiązku w przyszłości. Jednocześnie WSD, zgodnie z dyspozycją art. 70⁶ ust. 2 zd. 1 u.r.pr., obciąża obwinionego zryczałtowanymi kosztami postępowania w kwocie 1 800 zł (słownie: jeden tysiąc osiemset złotych) płatnymi na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie i utrzymuje w

mocy rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym
Okręgowej Izby Radców Prawnych.